

TEZĂ de DOCTORAT

**Dezvoltarea rurală durabilă – obiectiv major al
României în procesul de integrare în Uniunea
Europeană**

**Conducător științific:
Prof.univ.Dr. ALECU IOAN NICOLAE**

Ing. ȘTEFAN ECATERINA

Cuprins:

Introducere	
Capitolul 1	
SPAȚIUL RURAL. CONCEPT ȘI SEMNIFICAȚII.....	8
1.1. Dimensiunea spațiului rural românesc.....	16
1.1.1 Componenta teritorial – administrativă	17
1.1.2. Componenta demografică.....	21
1.1.3. Componenta economică.....	25
1.1.4. Componenta infrastructurală.....	55
1.2. Diversificarea economiei rurale – sursă de venituri suplimentare pentru locuitorii din mediul rural.....	67
Capitolul 2	
DEZVOLTAREA RURALĂ DURABILĂ	
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	83
2.1. Dezvoltarea durabilă. Concept, principii, obiective.....	83
2.2. Dezvoltarea rurală durabilă în Uniunea Europeană.....	107
2.2.1. Politica Agricolă Comună	107
2.2.2. Politica de dezvoltare rurală durabilă în Uniunea Europeană.....	116
2.2.3. Programele de dezvoltare rurală durabilă în țări din Uniunea Europeană: Belgia, Franța, Germania, Italia, Polonia.....	132
Capitolul 3	
STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII RURALE	
DURABILE ÎN ROMÂNIA ȘI PERSPECTIVELE ACESTEIA	
ÎN PRIMII ANI DUPĂ INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	154
3.1. Dezvoltarea rurală durabilă în România.....	154
3.1.1. Situația agriculturii românești în perioada 2001-2006.....	157
3.1.2. Dezvoltarea durabilă a spațiului rural în România - prezent și perspective.....	169
3.2. Politica agricolă și strategii de dezvoltare rurală a României în perspectiva aderării la Uniunea Europeană.....	174
3.2.1. Prioritățile României cu privire la agricultură și dezvoltare rurală în vederea aderării la Uniunea Europeană.....	175
3.2.2. Strategia României cu privire la dezvoltarea rurală în perioada de preaderare	177
3.3. Perspective și strategii de dezvoltare rurală durabilă în România după aderarea la Uniunea Europeană-orizont 2025.....	180

Capitolul 4	
AGRICULTURA ECOLOGICĂ ÎN ROMÂNIA	196
4.1. Situația agriculturii ecologice în România.....	196
Capitolul 5	
STUDIU DE CAZ PRIVIND	
DEZVOLTAREA RURALĂ DURABILĂ ÎN ZONA RUCĂR-BRAN	205
Capitolul 6	
CONCLUZII.....	226
<i>Bibliografie</i>	233

Introducere

Timp îndelungat, sub impactul vechiului mod tehnic și tehnologic de producție, caracterizat prin dezvoltarea accelerată și nerațională a industriei, spațiul rural a suportat profunde prefaceri economice, sociale și ecologice, ce au dus la exodul și sărăcirea populației de la sate. Ca urmare a acestor situații, sunt remarcabile preocupările din țările dezvoltate, consacrate procesului de echilibrare a raportului sat-oraș, reconcilierii și revigorării spațiului rural, păstrător al unor valori materiale și spirituale unice.

Datorită interpretărilor ce vor fi date spațiului rural, în lucrarea de față, s-a urmărit investigarea acestuia sub aspect economic, sociologic și geografic.

Analiza de ansamblu a componentelor spațiului rural relevă faptul că perspectivele dezvoltării comunităților rurale sunt afectate de rămănerile în urmă sub aspect economic, social și infrastructural. Aceste grave rămăneri în urmă față de spațiul urban, de situațiile existente în țările vecine, dar mai ales comparativ cu țările membre ale U.E., sunt generate de: gradul ridicat de fărâmițare a exploatațiilor agricole; existența unui sistem de piețe nefuncționale, atât din punct de vedere al schimburilor de produse agricole, cât și al tranzacțiilor cu terenuri agricole; numărul mare de proprietari de exploatații agricole aflați la distanțe foarte mari de aceste exploatații; diversificare slabă a culturilor agricole cultivate; productivitatea scăzută atât în sectorul vegetal, cât și în sectorul zootehnic; dificultăți în procurarea serviciilor de producție agricolă și neagricolă, precum și nivelul slab al infrastructurii materiale și sociale a spațiului rural, mai ales în domeniul educațional, sanitar și al dotărilor gospodăriilor țărănești.

Nu trebuie uitat însă faptul că existența comunităților rurale s-a bazat, pentru o lungă perioadă de timp, pe abundența resurselor naturale. Puternicele schimbări tehnologice, politice și economice, caracteristice secolului al XX-lea, au condus la

profunde transformări în agricultură, care au afectat economia rurală, modul de viață al comunităților rurale, raporturile dintre spațiul rural și cel urban.

În pofida acestor schimbări, rezistența și autodeterminarea sunt două particularități, care caracterizează multe comunități rurale. Perioada de tranziție a economiei românești spre o economie de piață funcțională a început sub auspicii nefavorabile. Încă din ultimul deceniu al mileniului al II-lea, în economia țării noastre s-a manifestat o criză structurală ale cărei forme concrete de manifestare au fost generate de contradicții și dezechilibre profunde acumulate în perioada dezvoltării preponderent extensive a economiei naționale, a managementului defectuos, neperformant dinaintea de 1989. Pentru zonele rurale, ritmul rapid al schimbării a adus cu el nu numai provocări ci, în aceeași măsură, și ocazii favorabile.

În vederea perceperii complexității dezvoltării durabile trebuie să se acorde atenție deosebită aspectelor care privesc durabilitatea prin unitatea coordonatelor de natură economică, ecologică, tehnologică, social-umană, politică, educativă, culturală și juridică. În unele direcții, dezvoltarea durabilă ajută să se realizeze schimbarea care este inevitabilă, și să o facă într-un mod economic, responsabil din punctul de vedere al mediului înconjurător și echitabil din punct de vedere social. Comunitățile cu cel mai mare succes luptă să folosească valorile și abilitățile locale, simultan cu adaptarea și adoptarea noilor idei și tehnologii în plan local. Odată cu schimbările din agricultură, comunitățile rurale încearcă să se organizeze cât mai bine pe plan local. Dezvoltarea comunității permite rezidenților locali să extindă infrastructura: gospodăria comunală, locuințele pentru populație, facilități pentru comunitate, și să diversifice baza lor economică, fără să submineze valorile lor rurale.

Pe baza celor cinci factori care se intercondiționează în procesul dezvoltării economico-sociale: populația, resursele naturale și mediul, producția agricolă, producția industrială și poluarea, strategia dezvoltării durabile are în vedere găsirea criteriilor adecvate optimizării raportului nevoi-resurse și respectiv obiective ținte – mijloacele necesare, pe baza compatibilității lor reciproce, în timp și spațiu. Dezvoltarea durabilă este astfel concepută încât să se realizeze un asemenea mediu

economic care, prin intrările și ieșirile sale, să se afle într-o compatibilitate directă cu mediul natural, dar și cu nevoile și interesele prezente și viitoare ale generațiilor care coexistă și se succed.

În aceste condiții, au devenit tot mai intense preocupările organismelor economice și sociale internaționale, ale guvernelor țărilor lumii contemporane, organizațiilor civice, oamenilor de știință și specialiștilor din diferite domenii de activitate, în scopul preîntâmpinării, „salvării” degradării spațiului rural. În acest context, în multe țări dezvoltate sub aspect economic și social, strategiile naționale de dezvoltare economico-socială cuprind, în structura lor, și dezvoltarea durabilă a ruralului.

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural este o problemă extrem de complexă, de mare actualitate, ea vizând realizarea unui echilibru între cerința păstrării și conservării valorilor materiale și spirituale ale spațiului rural și tendința modernizării acestuia.

Doresc să mulțumesc cu această ocazie tuturor celor care m-au încurajat și ajutat în elaborarea prezentei teze de doctorat. Mulțumirile mele speciale se adresează Dlui. Prof. Univ. Dr. Alecu Ioan Nicolae, conducătorul științific pentru tot sprijinul acordat pe întreaga perioadă de elaborare a prezentei lucrări. Mulțumesc, de asemenea, colegilor și personalului tehnic din diferite departamente.

Dedic această lucrare familiei mele, care m-a susținut moral pe parcursul întregului stagiul de doctorantură.